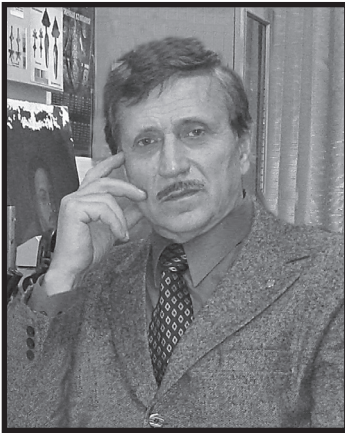

НЕЗАБУТНІ ІМЕНА

Непоправна втрата

(Памяті професора О . І . Мін жу лі н а)

Тяжкої втрати зазнало реставраційне мистецтво – передчасно пішов з життя відомий в Україні фахівець у галузі реставрації творів мистецтва, художник-реставратор вищої категорії, керівник навчально-творчої майстерні реставрації скульптури і творів декоративно-ужиткового мистецтва НАОМА, професор Олександр Іванович Мінжулін.

Життєвий шлях О. І. Мінжуліна – яскравий приклад самовідданого служіння українському мистецтву та народу України.

Завдяки багаторічній творчій діяльності, прекрасним людським якостям Олександр Іванович здобув заслужений авторитет серед широких кіл мистецької громадськості, численних шанувальників і прихильників його своєрідного таланту, студентства.

За тридцять років за його участі реставровано тисячі експонатів з різних музеїв України та зарубіжжя. Серед них – унікальні твори мистецтва світового значення, такі, як Золота пектораль з Товстої Могили, скарби золотих і срібних прикрас Х–ХІІІ століть, знайдені за останні 20 років у Києві та в Україні, скарби князя Володимира Юрійовича, наверхі Царських воріт Михайлівського Золотоверхого собору, Царські врата Софії Київської, пам’ятник св. князю Володимиру в Києві тощо.

Олександр Іванович – учасник багатьох реставраційних і творчих виставок, які відбулися в Україні та поза її межами. Його ювелірні вироби, виконані в різних матеріалах і техніках – срібло, зернь, емаль; золото, зернь, перламутр – знаходяться на постійно діючій виставці в Музеї історичних коштовностей України, експонувалися в Музеї історії Києва (1989), на виставці сучасного ювелірного мистецтва, а також представляли Україну в Угорщині (1990).

О. Мінжуліну належить реконструкція в металі озброєння та одягу скіфського воїна з поховання V ст. до н. е. біля с. Гладківщина (1991), яка також є експонатом Музею історичних коштовностей України.

У часи незалежності всю свою енергію й набутий досвід Олександр Іванович спрямував на реставрацію й наукове дослідження безцінних археологічних знахідок з фондів Національного музею історії України. Досить часто відреставровані музейні експонати подорожували країнами світу, про що свідчать два десятки каталогів.

Заслуговує на увагу й список наукових публікацій вченого, який починається з 1987 року. Це публікації в наукових виданнях різних країн світу: Латвії, Японії, ФРН, Росії, Молдови. В Україні Олександр Іванович брав активну участь у наукових конференціях, присвячених реставрації, яка набула особливих масштабів за останні десятиліття.

Результати його наукових досліджень, присвячених археологічним знахідкам часів Київської Русі, часто друкувалися у часописах – «Вісник ювеліра», «Антиквар», «Ковальська майстерня».

У нашому науковому збірнику «Українська академія мистецтва» Олександр Іванович також опублікував низку цікавих статей: «Нашийна прикраса скіфського царя – Золота пектораль: дослідження і реставрація» (№ 11, 2004), «Давньоруський світський посуд XIII ст.: дослідження й атрибуція» (№ 13, 2006), «Металевий убір із скарбів Стародавньої Русі початку XIII ст.: у контексті реконструкції тогочасного одягу» (№ 18, 2011), «Дослідження як основа експертного висновку і визначення місця твору мистецтва в історії та культурі суспільства» (№ 19, 2012).

Олександр Іванович брав активну участь у розробці професійно-освітньої програми з нової спеціальності «Реставрація творів мистецтва», створив низку підручників і посібників, зокрема : «Реставрація творів з металу» (К.: Спалах, 1998), «Реставрація тканин» (К., 1998). На жаль, не встиг завершити навчально-методичного посібника «Реставрація скульптури і творів декоративно-прикладного мистецтва»...

Надзвичайно працелюбний, вимогливий до себе і чуйний до людей, Олександр Іванович користувався глибокою повагою, авторитетом серед науковців, колекціонерів древнього мистецтва, колег по роботі.

Він був членом науково-реставраційних рад кафедри техніки та реставрації творів мистецтва НАОМА, Національного музею історії України, Національного науково-реставраційного центру України, членом Комісії і членом Президії Комісії з атестації художників-реставраторів України при Міністерстві культури України.

У 2007 році нагороджений Почесною відзнакою Міністерства культури України «За багаторічну плідну працю в галузі культури», зборами колективу НАОМА у вересні 2012 року його кандидатуру було представлено до присвоєння почесного звання «Заслужений діяч мистецтв України».

В останню путь Олександра Івановича спорядили в мундирі генерал-полковника Козацтва Незалежної України. Численні козацькі нагороди та медалі супроводжували його вже на подушечках. Останню шану талановитому митцеві, майстерному реставраторові й науковцеві віддали

представники вищезгаданих організацій, а від колективу Вінницького обласного краєзнавчого музею надійшла скорботна телеграма.

Світла пам'ять про Олександра Івановича Мінжуліна — відомого вченого і педагога, невтомного трудівника — назавжди залишиться в серцях усіх його друзів та шанувальників.

Петро Нестеренко,
кандидат мистецтвознавства

Юрій Рубашов

*заслужений діяч мистецтв України,
доцент кафедри рисунка НАОМА*

Чорно-біле мереживо Якова Гніздовського

Анотація. Автор статті знайомить читача з життям і творчістю відомого американського художника українського походження Якова Гніздовського

Ключові слова: еміграція, дереворит, митець, Нью-Йорк.

З Яковом Гніздовським, відомим американським художником-графіком, я позаочі познайомився наприкінці 70-х за досить несподіваних обставин. Мій добрий знайомий, шанований український дипломат, привіз мені з Нью-Йорка чималенький пакунок художніх матеріалів. Штихелі, голки, гладилки для офорта, аерограф, компресор та багато інших важливих дрібничок. А також каталоги дереворитів майстра, книгу про його творчість, власноруч надруковані афіші та вітальну листівку метра на мою адресу з побажаннями творчих успіхів.

Цей мистецький реманент порадив і допоміг придбати особисто Яків Гніздовський, дізнавшись про молодого колегу з далекої України.

Народився Яків Гніздовський 27 січня 1915 р. в селі Пилипче Борщівського повіту на Поділлі (нині Борщівський р-н Тернопільської обл.) в родині дякона місцевої церкви Якова Гніздовського і Марини Кубей. Він був у сім'ї найменшою шостою дитиною. Родина не бідувала, діти мали змогу вчитися. Після сільської школи в Пилипчому, гімназія в містечку Чортків і, на догоду батькові, Львівська духовна семінарія. Яків мав природний хист до малювання і за нагоди брався за олівець чи фарби.

Брав участь у виставках львівських художників. Успішними ті намагання назвати важко. Юнак розумів, що йому бракує професійної художньої підготовки і конче необхідно навчатися.

У 1938 році Гніздовський їде до Варшави та вступає до Академії мистецтв. У вересні наступного року академію закрили. Війна. Якову вже не